

(๒๓)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๕

วันที่ ๑๙ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง	{	คณะกรรมการการเลือกตั้ง	ผู้ร้อง
		พรรคไทยรักธรรม	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเพื่อมีคำสั่งยุบพรรคไทยรักธรรม

คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ร้อง) ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยรักธรรม (ผู้ถูกร้อง) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐ เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลผู้เป็นคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง และห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ภายในกำหนดสิบปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง พยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง และเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมืองตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ เดิมชื่อ “พรรคไทยรักธรรม” ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น “พรรคไทยรักธรรม” ตามประกาศ

- ๒ -

นายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ คณะกรรมการรวบรวมข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยใช้สำนวนไต่สวนที่ผู้ร้อง มีมติที่ประชุม ครั้งที่ ๙๐/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ พยานในสำนวนการไต่สวนของผู้ร้อง ตามสำเนารายงานการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๔ ได้แก่ นางทองคำ วงสุวรรณ และพยานทั้งสิบ ให้การว่า ระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ พรรคผู้ถูกร้องเชิญชวนประชาชนในตำบลป่ามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร รวมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ โดยมีเงื่อนไขต้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องก่อนจึงจะมีสิทธิเข้าร่วมกลุ่ม หากมีผู้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องครบจำนวน ๕๐๐ คนขึ้นไป สามารถเปิดสาขาพรรคได้ พรรคผู้ถูกร้องจะซื้อวัสดุอุปกรณ์การทำดอกไม้จันทน์และรับซื้อคืนในราคาดอกละ ๑ บาท โดยนายมนัส มีชวานา นายเจตร์ วัชรหิรัญปภา นางโยชิตา วัชรหิรัญปภา และนางรุ่งนภา ควรสมทบ ร่วมกัน สอนการทำดอกไม้จันทน์ และพูดเชิญชวนในระหว่างการสอนให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง โดยไม่ต้องเสียค่าบำรุงพรรคการเมือง เนื่องจากพรรคผู้ถูกร้องจะเป็นผู้ออกค่าบำรุงพรรค พยานทั้งสิบเอ็ด ยืนยันว่า หากไม่พอใจด้วยวิธีการดังกล่าวจะไม่สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ต่อมาวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๒ พรรคผู้ถูกร้องเปิดสาขาพรรคที่จังหวัดพิจิตรได้ นายมนัส มีชวานา ให้การว่า พยานรับคำสั่ง จากหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องผ่านนางสุชาดา ขวัญสกุล ให้หาสมาชิกพรรคในจังหวัดพิจิตรเพื่อเปิดสาขา พรรคผู้ถูกร้อง โดยการเสนอนโยบายการส่งเสริมอาชีพทำดอกไม้จันทน์ และจงใจว่าหากสมัครเป็น สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องจะได้เข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ โดยตนเป็นผู้สำรองค่าสมัครสมาชิกพรรค ทั้งรายปีและตลอดชีพให้ก่อน เมื่อเปิดสาขาพรรคผู้ถูกร้องแล้วพรรคจะโอนเงินคืน ซึ่งตนเข้าใจว่า เป็นการดำเนินการตามนโยบายของพรรคผู้ถูกร้องเพื่อช่วยเหลือชาวบ้านให้มีรายได้ นายเจตร์ วัชรหิรัญปภา นางโยชิตา วัชรหิรัญปภา และนางรุ่งนภา ควรสมทบ ให้การว่า พยานทั้งสามร่วมกับ นายมนัส มีชวานา หาสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ตำบลป่ามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จริง โดยมีหน้าที่สอนทำดอกไม้จันทน์ ระหว่างนั้นนายมนัส มีชวานา พูดเชิญชวนให้สมัครเป็นสมาชิก พรรคผู้ถูกร้องโดยไม่ต้องเสียค่าบำรุงพรรคการเมือง นายพีระวิทย์ เรืองลือดลภาค (หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง) ให้การว่า การทำดอกไม้จันทน์เป็นไปตามนโยบายและข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งดำเนินการต่อเนื่อง มาตลอด ๕ ปี มีวัตถุประสงค์สร้างอาชีพ โดยจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนและรับเงินอุดหนุน

- ๓ -

จากพัฒนาชุมชนมาดำเนินการเป็นทุนให้แก่สมาชิก แต่หลังจากมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง พยานปรึกษาการดำเนินการลักษณะดังกล่าวกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้รับแจ้งว่าการสมัครเป็นสมาชิกพรรคและการส่งเสริมอาชีพลักษณะนี้ไม่สามารถดำเนินการได้ พรรคผู้ถูกร้อง จึงยุติการดำเนินการดังกล่าว

ผู้ร้องเห็นว่าการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๙) (๑๕) และวรรคสอง มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๗ เป็นการกระทำฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐ จึงมีมติในการประชุม ครั้งที่ ๙๗/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๔ ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐ และขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

(๑) มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง

(๒) มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลผู้เป็นคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง คือ นายพีระวิทย์ เรืองสื่อตลภาค (ชื่อ - สกุลเดิม นายนราวิชัย ชะยะ) นายสุพัฒพงศ์ แยมอิม นายวิวัฒน์ พูลเกตุ นายณรงค์ฤทธิ์ เรียบทวี นางปราณี อังศิริจินดา นายพักรุดิน วายาโยะ นายธงชัย แสงสุมาตร นายสมพร พิบูลย์ นางสาวสายชล ไม้เจริญ นายนพดล พรหมนุช นายสุนทรเทพ ทองสา นางนิตยา ยอดเจริญ และนางพัทธ์พิมล ฉิมนาคพันธ์ (ชื่อ - สกุลเดิม นางเรณู ฉิมนาคพันธ์)

(๓) มีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง และ ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหาร พรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้ พิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณี ที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเพื่อมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบ

- ๔ -

รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง เมื่อผู้ร้องมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกร้องกระทำการอันเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐ และผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๑๓) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง และให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า

๑. พรรคผู้ถูกร้องมีนโยบายส่งเสริมความรู้และสนับสนุนการประกอบอาชีพเสริมให้แก่ประชาชน โดยรวมกลุ่มจัดอบรมผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐ เมื่อผ่านการฝึกฝนการทำดอกไม้จันทน์แล้ว พรรคผู้ถูกร้องจะแนะนำให้สมาชิกรวมตัวกันจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อดำเนินการผลิตและจัดจำหน่าย ใช้ชื่อว่า “วิสาหกิจชุมชนไทรภักธรรม” โดยไม่ได้รับซื้อดอกไม้จันทน์ไว้เองแต่จะหาผู้รับซื้อดอกไม้จันทน์ให้ เว้นแต่พรรคผู้ถูกร้องจะรับซื้อไว้ในกรณีที่นำดอกไม้จันทน์ไปใช้ในกิจกรรมทางการเมือง การดำเนินการดังกล่าวทำให้ประชาชนรวมตัวกันจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๖ แห่ง และการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีขั้นตอนและวิธีการกำหนดไว้ตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง ผู้สมัครต้องชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองโดยสามารถเลือกว่าจะชำระแบบรายปีหรือแบบตลอดชีพ พรรคผู้ถูกร้องไม่เคยตกลงว่าผู้ใดสมัครเป็นสมาชิกของกลุ่มทำดอกไม้จันทน์แล้วผู้นั้นมีสิทธิสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องโดยไม่ต้องเสียค่าบำรุงพรรคการเมือง และไม่บังคับหรือจูงใจให้ประชาชนที่ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ต้องสมัครเป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องก่อน การสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มทำดอกไม้จันทน์เป็นการดำเนินการที่แยกจากการสมัครเป็นสมาชิกพรรค หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องไม่เคยสั่งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด สนับสนุน สรรองจ่าย หรือจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองแทนผู้สมัครเป็นสมาชิกพรรค

๒. พยานในสำนวนการไต่สวนของผู้ร้อง ได้แก่ นางทองคำ วงสุวรรณ นางลำยอง น่วมด้วง และนางสาวสุทิน พุกยอด เคยเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดพิจิตร เขตเลือกตั้งที่ ๑ เขตเลือกตั้งที่ ๒ และเขตเลือกตั้งที่ ๓ ตามลำดับ ระหว่างการหาเสียงบุคคลทั้งสามเรียกร้องให้พรรคผู้ถูกร้องจัดหาเงินสนับสนุน

- ๕ -

ซึ่งพรรคผู้ถูกร้องขอให้บุคคลทั้งสามเดินรณรงค์หาเสียงโดยใช้นโยบายของพรรคโดยสุจริต เทียงธรรม และมีได้จัดหาเงินให้ สร้างความไม่พอใจให้กับบุคคลทั้งสาม ส่วนนายมนัส มีชานา เคยเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคผู้ถูกร้อง ลำดับที่ ๒๘ แต่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง จึงขอตำแหน่งทางการเมือง แต่นายมนัส มีชานา ไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด ๆ พยานของผู้ร้องดังกล่าวมีสาเหตุโกรธเคืองกับพรรคผู้ถูกร้องมาก่อน คำให้การของพยานดังกล่าวฟังไม่ขึ้น สำหรับพยานของผู้ร้องอื่นอีก ๘ คน ล้วนเป็นบุคคลที่ยื่นใบสมัครแสดงความประสงค์เข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์กับนางทองคำ วงสุพรรณ ด้วยความสมัครใจ และพยานทั้งแปดยื่นสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องโดยกรอกประวัติลงในใบสมัครเป็นสมาชิกพรรคด้วยตนเองพร้อมชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองตามระเบียบและขั้นตอนการสมัครเป็นสมาชิกทุกประการ

เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๗ วรรคสาม ศาลรัฐธรรมนูญมีหนังสือเรียกเอกสาร หลักฐาน หรือบุคคล ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ ให้ผู้ร้องจัดส่งข้อมูลและเอกสารเกี่ยวกับพรรคผู้ถูกร้อง และให้พยานของพรรคผู้ถูกร้อง ๕ ปาก จัดทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นเป็นหนังสือ ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภাজัดส่งสำเนารายงานการประชุม (ขวเลข) บันทึกการประชุม และเอกสารประกอบการพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ สรุปได้ว่า บทบัญญัตินี้มีความมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลที่เข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นผู้ศรัทธาในพรรคการเมืองนั้นอย่างแท้จริง มิใช่เข้าเป็นสมาชิกพรรคเพราะอามิสสินจ้าง เพราะสมาชิกพรรคที่มุ่งหวังในอามิสสินจ้างย่อมไม่ใส่ใจการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของพรรคการเมือง และต้องการให้ประชาชนเป็นเจ้าของพรรคการเมืองโดยการชำระค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องมีกระบวนการให้สมาชิกพรรคมีส่วนร่วม มีบทบาท และมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อให้พรรคการเมืองมีฐานะเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งในระบอบประชาธิปไตย สร้างความศรัทธาและความเชื่อถือให้แก่ประชาชน

- ๖ -

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับพรรคผู้ถูกร้อง ได้แก่ งบการเงินของพรรคการเมือง และเงินอุดหนุนพรรคการเมืองที่ได้รับการจัดสรร ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึงปัจจุบันสรุปได้ว่า

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับงบการเงินของพรรคผู้ถูกร้อง มีรายจ่ายสุทธิสูงกว่ารายได้ ปี ๒๕๖๐ จำนวน - ๖๑๖,๐๐๐ บาท ปี ๒๕๖๑ จำนวน - ๔,๓๔๒,๑๐๐ บาท ปี ๒๕๖๒ จำนวน - ๒,๔๙๓,๑๖๓.๖๕ บาท และมีรายได้สูงกว่ารายจ่ายสุทธิ ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๘,๗๓๕,๐๓๓.๓๒ บาท (สะสมนับตั้งแต่ก่อตั้งพรรคจนถึงสิ้นปีปฏิทิน) และมีสินทรัพย์ ปี ๒๕๖๐ จำนวน ๖,๑๐๐ บาท ปี ๒๕๖๑ จำนวน ๒๕๒,๐๐๐ บาท ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๔๐๒,๙๓๖.๓๕ บาท และปี ๒๕๖๓ จำนวน ๘,๙๓๓,๑๓๓.๓๒ บาท (ณ สิ้นปีปฏิทิน)

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับเงินอุดหนุนพรรคการเมืองของพรรคผู้ถูกร้อง ได้รับจัดสรรจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ปี ๒๕๖๒ จำนวน ๑๑,๐๙๕,๘๕๓.๓๐ บาท ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๖,๗๐๗,๖๙๔.๖๔ บาท ปี ๒๕๖๔ และปี ๒๕๖๕ ไม่ได้รับการจัดสรรเงินดังกล่าว

นายพีระวิทย์ เรื่องลือดลภาค นางสาวชล ไม้เจริญ นางนิตยา ยอดเจริญ นางพัตรีพิมล ฉิมนาคพันธ์ และนายบุญถาวร ปัญญาสิทธิ์ จัดทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นสรุปได้ว่า นายพีระวิทย์ เรื่องลือดลภาค หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง นางสาวชล ไม้เจริญ นางนิตยา ยอดเจริญ และนางพัตรีพิมล ฉิมนาคพันธ์ คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ และนายบุญถาวร ปัญญาสิทธิ์ ประธานที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมายของพรรค พยานทั้งห้าให้การเพิ่มเติมจากคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของพรรคผู้ถูกร้องว่า ผู้สมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องต้องชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองโดยเลือกได้ ๒ แบบ คือ แบบรายปี จำนวน ๑๐๐ บาท หรือแบบตลอดชีพ จำนวน ๒,๐๐๐ บาท พยานทั้งห้ายืนยันว่า ไม่เคยสำรองเงินและไม่เคยสั่งการให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลใดจ่ายเงินค่าธรรมเนียมหรือค่าบำรุงพรรคการเมืองให้ผู้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง พยานทั้งห้าไม่ได้จงใจหรือสั่งการให้บุคคลใดจงใจประชาชนในตำบลปามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ให้สมัครเป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องโดยชักชวนให้เข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์หรือเสนอว่าจะออกค่าธรรมเนียมหรือค่าบำรุงพรรคการเมืองแทนผู้สมัคร

- ๗ -

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ข้อมูลและเอกสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคล และเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยรวม ๓ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐ หรือไม่

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง หรือไม่ เพียงใด

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้อง ถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง หรือไม่

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพ ในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อย ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิก ของพรรคการเมืองนั้น รวมทั้งมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง”

- ๘ -

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มีความมุ่งหมายเพื่อรับรองเสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองโดยกำหนดกรอบของกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งและการบริหารพรรคการเมือง เพื่อให้พรรคการเมืองเป็นของประชาชนอย่างกว้างขวาง การบริหารกิจการภายในของพรรคการเมืองที่เป็นไปตามหลักความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและพรรคการเมืองสามารถปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินกิจกรรมได้โดยอิสระ ปราศจากการครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลหรือคณะบุคคลใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองตั้งแต่เริ่มแรก กำหนดให้การบริหาร การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ของพรรคการเมือง สมาชิกพรรคต้องมีส่วนร่วม อันเป็นการป้องกันมิให้พรรคการเมืองเป็นธุรกิจการเมือง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งอาศัยความได้เปรียบทางการเงินมาเป็นผู้บงการพรรคแต่เพียงผู้เดียวหรือกลุ่มเดียวได้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ข้อบังคับอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้... (๑๕) รายได้ของพรรคการเมืองและอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งต้องเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท” มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกเริ่มตั้งแต่ได้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในข้อบังคับแล้ว โดยจะสิ้นสุดลงตามที่กำหนดในข้อบังคับ...” และมาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงินทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิก ทั้งนี้ เว้นแต่สิทธิหรือประโยชน์ซึ่งบุคคลจะพึงได้รับในฐานะที่เป็นสมาชิก”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการให้บุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นผู้ที่ศรัทธาในพรรคการเมืองนั้นอย่างแท้จริง มิใช่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคเพียงเพราะอามิสสินจ้าง เนื่องจากสมาชิกพรรคที่มุ่งหวังในอามิสสินจ้างย่อมไม่ใส่ใจการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของพรรคการเมือง ส่วนมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑๕) และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง มีความมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นให้สมาชิกพรรครู้สึกว่าเป็นเจ้าของพรรค ส่งผลให้สมาชิกพรรคมีความใส่ใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของพรรคการเมือง เพื่อให้ผลการดำเนินการของพรรคการเมืองคุ้มค่ากับที่ตนเองได้ชำระค่าบำรุง

- ๙ -

พรรคการเมือง ดังนั้น มาตรา ๓๐ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑๕) ประกอบมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง จึงมีหลักการสำคัญที่สอดคล้องกันว่า สมาชิกพรรคต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการของพรรค มิเช่นนั้น ย่อมเป็นช่องทางให้กลุ่มทุนหรือผู้มีอิทธิพลทางการเมืองเข้ามามีอำนาจครอบงำพรรคการเมืองโดยไม่มี สมาชิกพรรคโต้แย้งคัดค้าน ทำให้พรรคการเมืองสูญเสียความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคการเมือง ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ ไม่ส่งผ่านเจตจำนงของประชาชนไปสู่การบริหารประเทศ แต่กลับส่งผ่านเจตจำนงของกลุ่มทุนหรือผู้มีอิทธิพลทางการเมืองไปสู่การบริหารประเทศแทน ซึ่งเป็นอันตรายต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตย การตั้งพรรคการเมือง เกิดจากการรวมตัวของบุคคลที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางเดียวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙ พรรคการเมือง จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้ง และต้องไม่ดำเนินกิจการอันมีลักษณะเป็นการแสวงหากำไร มาแบ่งปันกันตามมาตรา ๒๐ การจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นไปเพื่ออุดมการณ์ในทางการเมือง ที่จะดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ เป็นการเมืองที่บริสุทธิ์ปราศจากการแสวงหา ผลประโยชน์ส่วนตน ปราศจากการรวมตัวกันเพื่อสร้างอิทธิพลหรืออำนาจใด ๆ ในทางมิชอบ ทั้งนี้ กฎหมายให้การสนับสนุนพรรคการเมืองด้วยการให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองโดยกองทุนเพื่อการพัฒนา พรรคการเมืองเพื่อไม่ให้พรรคการเมืองแสวงหาประโยชน์หรือรับประโยชน์จากบุคคลใดในทางมิชอบ

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ทำการไต่สวนแล้ว ผู้ร้องมีมติที่ประชุม ครั้งที่ ๙๐/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ว่า ระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ พรรคผู้ถูกร้องรับสมัครสมาชิกพรรค โดยเชิญชวน ประชาชนในตำบลปามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร รวมกลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ดอกไม้จันทร์) กำหนดเงื่อนไขต้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องก่อน หากมีผู้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องครบ ๕๐๐ คนขึ้นไป สามารถเปิดสาขาพรรคการเมืองได้ พรรคผู้ถูกร้องจะซื้อวัสดุอุปกรณ์การทำดอกไม้จันทร์ ให้แก่สมาชิกพรรคและส่งมายังสาขาพรรคที่จังหวัดพิจิตร เมื่อทำดอกไม้จันทร์เสร็จพรรคผู้ถูกร้อง จะรับซื้อคืนในราคาดอกกละ ๑ บาท การสมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องผู้สมัครไม่ต้องเสียค่าสมัครสมาชิก

หรือเสียค่าบำรุงพรรคการเมือง พยานในสำนวนการไต่สวนของผู้ร้องให้การสอดคล้องกันทั้งสิบห้าปากว่า ผู้ประสงค์เข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ต้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องก่อนโดยไม่ต้องเสียค่าสมัคร หรือค่าบำรุงพรรคเนื่องจากพรรคผู้ถูกร้องออกเงินค่าบำรุงพรรค หากไม่สนใจเรื่องการทำดอกไม้จันทน์ จะไม่สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง โดยนายมนัส มีขานนา ให้การว่าได้รับคำสั่งจากหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ผ่านทางนางสุชาดา ขวัญสกุล ให้ดำเนินการหาสมาชิกพรรคเพื่อเปิดสาขาพรรคการเมืองในจังหวัดพิจิตร โดยใช้วิธีการดังกล่าว

ข้อที่พรรคผู้ถูกร้องและพยานของพรรคผู้ถูกร้องทั้งห้าโต้แย้งว่า การดำเนินการดังกล่าวของพรรคผู้ถูกร้องเป็นไปตามนโยบายของพรรคในการส่งเสริมอาชีพประชาชนเพื่อจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และไม่ได้รับซื้อดอกไม้จันทน์ไว้เอง ไม่เคยจูงใจหรือสั่งให้บุคคลใดไปจูงใจผู้ที่ประสงค์จะสมัครสมาชิกกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ต้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องก่อน การสมัครเป็นสมาชิกพรรคต้องชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคและเงื่อนไขในใบสมัครของพรรคผู้ถูกร้อง และไม่เคยสั่งการให้บุคคลใดสำรองค่าบำรุงพรรคการเมืองไปก่อนหน้านี้ เห็นว่า แม้พรรคผู้ถูกร้องและพยานของพรรคผู้ถูกร้องทั้งห้าโต้แย้งปฏิเสธข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้อง แต่หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องให้ถ้อยคำในสำนวนไต่สวนของผู้ร้องยอมรับว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เคยให้คำปรึกษาแก่พรรคผู้ถูกร้องกรณีการสมัครเป็นสมาชิกพรรคและการส่งเสริมอาชีพลักษณะดังกล่าวว่าไม่สามารถกระทำได้ พรรคผู้ถูกร้องจึงยุติการดำเนินการดังกล่าวก่อนมีการเลือกตั้ง และพรรคผู้ถูกร้องยอมรับว่าเคยซื้อดอกไม้จันทน์จากกลุ่มสมาชิกเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมทางการเมืองด้วย

ส่วนข้อโต้แย้งที่ว่า พยานบุคคลในสำนวนไต่สวนของผู้ร้องเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับพรรคผู้ถูกร้องมาก่อนนั้น เห็นว่า ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าพยานของผู้ร้องจะได้รับประโยชน์อันใด หากพรรคผู้ถูกร้องถูกยุบพรรคการเมือง ยิ่งไปกว่านั้นการให้ถ้อยคำของพยานผู้ร้องลักษณะดังกล่าว อาจทำให้บุคคลผู้กระทำต้องรับโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐๙ แต่พยานของพรรคผู้ถูกร้อง ได้แก่ นายพีระวิทย์ เรืองสือตลภาค นางสายชล ไม้เจริญ นางนิตยา ยอดเจริญ และนางพัทธ์พิมล ฉิมนาคพันธ์ เป็นหรือเคยเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องในขณะที่พรรคผู้ถูกร้องกระทำความผิด อาจถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหากพรรคผู้ถูกร้องถูกยุบพรรคการเมือง และนายบุญถาวร ปัญญาสิทธิ์ เป็นบุคคล

- ๑๑ -

ซึ่งมีตำแหน่งในพรรคผู้ถูกร้อง อันมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและมีส่วนได้เสียโดยตรง ขอบที่จะให้การ เป็นประโยชน์แก่พรรคผู้ถูกร้อง ข้อโต้แย้งของพรรคผู้ถูกร้องและพยานของพรรคผู้ถูกร้องทั้งห้า ไม่มีน้ำหนักเพียงพอรับฟังหักล้างข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้องได้

ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องให้นายมนัส มีชานา จูงใจประชาชน ในตำบลป่ามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องด้วยการเชิญชวน ให้เข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์โดยไม่ต้องเสียค่าบำรุงพรรคการเมือง และเสนอว่าจะซื้อวัสดุอุปกรณ์ และรับซื้อคืนในราคาดอกกละ ๑ บาท กระทั่งพรรคผู้ถูกร้องมีสมาชิกพรรคครบจำนวน ๕๐๐ คน สามารถเปิดสาขาพรรคได้ที่จังหวัดพิจิตร พฤติการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง มอบหมายให้นายมนัส มีชานา ดำเนินกิจการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายจึงมีผลผูกพันพรรคผู้ถูกร้อง แม้การยุบพรรคการเมืองอาจกระทบต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ประสงค์ให้มีการเสริมสร้าง พรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็งและอาจกระทบต่อสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องจำนวนมากที่มีอุดมการณ์ ทางการเมืองคล้ายคลึงกันและรวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง แต่การรับสมัครสมาชิกพรรค ด้วยวิธีการดังกล่าวไม่อาจส่งผลให้พรรคผู้ถูกร้องเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งหรือเป็นองค์กร ในระบอบประชาธิปไตยที่สามารถผลักดันแนวความคิดของประชาชนไปสู่การปฏิบัติได้ เพราะการสมัคร เป็นสมาชิกพรรคเกิดจากการหลงเชื่อด้วยวิธีการจูงใจของพรรคผู้ถูกร้อง บุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรค ไม่ได้ศรัทธาในพรรคการเมือง ไม่รู้สึกว่าเป็นเจ้าของพรรค และไม่ใส่ใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องอย่างแท้จริง แต่สมัครเป็นสมาชิกพรรคเพราะมุ่งหวังที่จะได้เงิน จากการทำดอกไม้จันทน์หรือประโยชน์อื่นใดที่พรรคผู้ถูกร้องให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เท่านั้น ไม่ได้เป็นไปตามความมุ่งหมายเจตนารมณ์ของเสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ กรณีมีหลักฐาน อันควรเชื่อได้ว่าพรรคผู้ถูกร้องกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓)

- ๑๒ -

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสองหรือไม่ เพียงใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง บัญญัติในลักษณะเป็นบทบังคับว่า “เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น” เมื่อพรรคผู้ถูกร้องกระทำการอันเป็นเหตุให้สั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องแล้ว ขอบที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าวอยู่ระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง

มีข้อพิจารณาต่อไปว่า เมื่อวินิจฉัยให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องแล้ว จะต้องเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นระยะเวลาเท่าใด เห็นว่า การกำหนดระยะเวลาของการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง พุทธการณในคดีสมควรกำหนดให้สอดคล้องกับระยะเวลาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง ซึ่งห้ามผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ ดังนั้นให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง

- ๑๓ -

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง หรือไม่

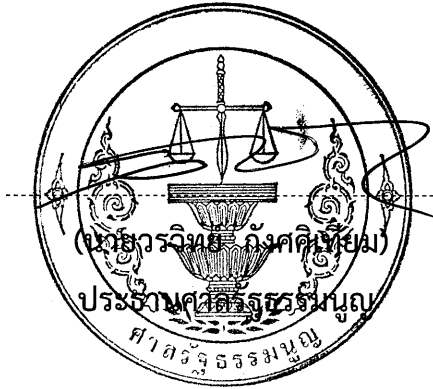
พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเพราะเหตุดังกล่าว ไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ทั้งนี้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ” บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องแล้ว ต้องให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าวอยู่ในระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเสียงข้างมากสั่งให้ยุบพรรคไทรักธรรม (ผู้ถูกร้อง) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๐ เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง มีกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง และห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องช่วงเวลาดังกล่าวไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็น

- ๑๔ -

กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกภายในกำหนดสิบปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง

(คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๖๕)

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

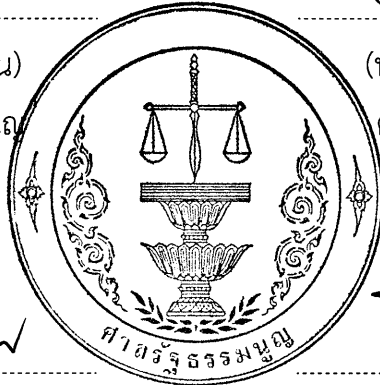
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปัญญา อุดชาชน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนattel เทพพิทักษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ